

SEMINARIUM VARADIENSIS

Anul XII
Numărul
8(85)
MAI
2016

Realizat de Seminarul Teologic Greco-Catolic „Sfinții Vasile, Grigore și Ioan”, Oradea

MAICA DOMNULUI DUIOASĂ (GLYKOFILOUSA-ELEOUSA)

Denumirea acestui tip de reprezentare a Maicii Domnului provine din cuvântul grecesc γλυκοφιλούσα (Glykofilousa) care înseamnă duiosie, *dulce-iubitoare*. Chiar dacă la început a fost destul de rar folosit, tipul *Glykofilousa* a devenit modelul cel mai întâlnit în iconografia mariană rusă. Acest tip iconografic înfățișează gesturile reciproce de iubire dintre Maica Domnului și Fiul Ei. Se pune accentul mai mult pe afecțiunea maternă a Mariei care este în strânsă legătură cu sentimentele de afecțiune umană ale lui Isus. Capul Ei este înclinat către Prunc, iar Acesta are mâna Sa dreaptă întinsă către fața Mamei Sale. Fețele celor doi sunt unite. Fiul o îmbrățișează, iar cu mâna dreaptă îi mângâie fața sau capul.

Una dintre cele mai cunoscute icoane aparținând acestui tip este cunoscută cu numele de *Icoana de la Vladimir*. Această icoană a fost pictată de un artist anonim grec pe la începutul secolului al XII-lea. În jurul anului 1183 ea a fost dusă de la Constantinopol la Kiev și douăzeci de ani mai târziu de la Kiev la Vladimir, unde a stat până în 1395.

Fecioara Maria este înveșmântată în maforionul specific mediului palestinian. Stelele de pe capul și umerii Mariei semnifică misterul maternității Ei feciorelnice și vorbesc și despre o prezență divină care pătrunde parte din ființa ei. Ea este cu totul deschisă Spiritului Sfânt. În Maria maternitatea și fecioria nu sunt realități care se exclud reciproc ci sunt complementare. Biserica a recunoscut Fecioarei Maria cel mai înalt titlu pe care l-a primit vreoa ființă umană, acela de Theotokos - Născătoare de Dumnezeu.

În această reprezentare, fața Mariei este suferindă și gânditoare la Patima și Moartea Fiului Său ce îi fuseseră revelate dinainte: „Prin suflul tău va trece sabie” (Lc 2,35).

Maria are privirea iubitoare și întristată și pare a nu da atenție mângâierii lui Isus. Pruncul divin este ilustrat într-o mișcare vie și blândă, fața îi este lipită de cea a Fecioarei Maria, încercând a-i liniști acesteia durerea. Privirile celor doi nu se întâlnesc în mod direct, ci undeva în depărtare, în taina lui Dumnezeu. Ochii Fecioarei au depășit lumescul

în favoarea spiritualului. Ei privesc înăuntru la inima lui Dumnezeu și în afară la inima lumii, dezvăluindu-ne astfel unitatea nestânjenită dintre Creator și creația lui. Ei văd eternul în temporal, durabilul în trecător și divinul în uman.

Chipul Fecioarei Maria trebuie să fie unic, să nu se asemene cu nici un alt chip al vreunei alte femei de pe pământ deoarece Ea nu trebuie să se confunde. Astfel, Ea trebuie să fie modelul universal de *mamă a lui Isus* pentru fiecare om de pe pământ: „Cel care face voia Tatălui meu, acela este mama mea și fratele meu” (Mc 3,35).

Un alt element semnificativ al icoanei este reprezentarea mâinilor Fecioarei. În mâna dreaptă îl ține pe Isus, iar mâna stângă este îndreptată spre El, ceea ce nu reprezintă un simplu gest, ci reprezintă o adevărată și blândă invitație la a ne apropia de Isus pentru a-L descoperi pe Dumnezeu cărui îi aparținem. Prin acest gest, Fecioara Maria Îl oferă lumii pe Pruncul ei ca Mântuitor al celor care vor crede în El.

Maria este Maica ce rabdă în suferință, așteptând ca noi să îi oferim viața noastră, să-i oferim lui Dumnezeu *da-ul* nostru, fiindu-ne de asemenea un model în aceasta. Ea este cea care și-a oferit prima disponibilitatea în fața lui Dumnezeu: „Fie mie după cuvântul tău!” (Lc 1,38)

Pruncul Sfintei Fecioare este *centrul* icoanei. Tot ceea ce se află în jurul Lui este pentru a-L scoate în evidență pe El: „El dă sens tuturor lucrurilor din jurul Lui.” În ciuda posturii sale de copil, Isus este îmbrăcat în veșminte de om matur. Tunica pe care o poartă și chipul său luminos ilustrează că este adevăratul Cuvânt al lui Dumnezeu care este *Lumină din Lumină*. El este lumina icoanei, fiind de asemenea *subiectul* contemplației noastre. Este Cel pe care Fecioara Maria ni-l arată și pe care Ea ne invită să-L urmăm.

Pr. Anton CIOBA
Rector

BINECUVÂNTEAZĂ SUFLETE AL MEU PE DOMNUL

Nu ne-a rămas decât o singură rugăciune rostită de Preasfânta Fecioară Maria, cât a trăit pe pământ, acel „(Prea) Mărește suflete al meu pe Domnul” spus de ea în casa Elisabetei. Dar prin această rugăciune de laudă ea și-a exprimat, și-a descoperit tot suflul ei, toată recunoștința față de Dumnezeu, toată mulțumirea, toată lauda și preamărirea Lui, pentru toate darurile primite de la El, dar mai ales pentru darul Întrupării și al mântuirii. Acest spirit de doxologie, va constitui pentru Maria atmosfera în care își va trăi viața de pe pământ și cea din veșnicie.

Viața creștinului bun, care-L iubește pe Dumnezeu, trebuie să fie orientată spre El, prin recunoștință, mulțumită, laudă și preamărire. „Tot ceea ce ziceți sau faceți, spune Sf. Ap. Pavel, să faceți în numele Domnului nostru Isus Hristos, dând mulțumită prin El lui Dumnezeu Tatăl” (Col 3,17).

Sf. Toma de Aquino ne explică de ce întreaga noastră viață trebuie să fie o recunoștință și o doxologie închinată Domnului. Harul, grația Sa, zice el, are trei înțelesuri: a) în primul rând este har sau grație iubirea Tatălui față de noi; b) în al doilea rând, este har sau grație, harul ce ni L-a dat Tatăl prin Fiul Său, Creația și mântuirea noastră; c) în al treilea rând, se numește har sau grație întoarcerea darului primit, adică mulțumita. Tot ceea ce am primit de la Tatăl se întoarce iarăși la Tatăl, prin Spiritul Sfânt, prin care dăm mulțumire lui Dumnezeu, exprimată prin laudă, iubire și adorație. Căci ceea ce dăm noi lui Dumnezeu ca mulțumită, este un dar sau un har pe care l-am primit de la El. Astfel, putem spune că prin acest har, creștinul este inclus într-un circuit de iubire. El este provocat de harul care vine de la Dumnezeu ca un impuls, și face din oferirea (ofranda) vieții sale lui Dumnezeu, o reîntoarcere a acestui har gratuit la locul său de origine.

Mulțumita este, deci, tot ceea ce Îi dăm lui Isus sub impulsul harului: rugăciunea, mortificarea, sacrificiul, iubirea. În viața cotidiană, beneficiarul acestei mulțumiri pe care o aduc lui Dumnezeu, trebuie să fie aproapele meu, căci numai atunci dau cu adevărat mulțumire și laudă lui Dumnezeu, când îmi împlinesc datoriile mele de om și de creștin. Mersul meu spre oameni este o întoarcere la Tatăl spre care îl duc și pe aproapele.

Scopul meditării acestui fapt (al doxologiei) este acela de a conștientiza și fructifica acest circuit al harului, primit de la Tatăl, căci această circulație se poate întrerupe sau bloca din cauza nepăsării sau a greșelilor noastre. Întreaga noastră viață de creștini, în fond, ar trebui să fie o doxologie, o cântare de laudă, un imn de preamărire și mulțumire, prin care să Îl preamărim pe Dumnezeu Tatăl. Cu cât ne gândim mai mult la darurile primite de la Dumnezeu în decursul vieții noastre, cu atât mai mult suntem provocați la un răspuns: de mulțumire, de laudă, de preamărire și adorație. De altfel, nicio rugăciune nu este mai tonică pentru un creștin decât mulțumirea și lauda neîntreruptă adusă lui Dumnezeu.

Deoarece fiecare dintre noi am primit și primim totul ca dar, trebuie să dăm totul înapoi, fără a ține nimic pentru noi. Nu putem spune că n-am primit nimic, deoarece El ne-a dat viață, El ne-a dat sănătate,

El ne-a dat mântuirea prin Fiul Său Isus. De asemenea, El ne-a dat toate lucrurile și noi ne putem folosi de ele pentru a-I aduce mulțumită. Totul este bun când poate deveni Euharistie, adică mulțumire, dar nu există Euharistie fără jertfă. De aceea, trebuie să-I mulțumim prin crucile și pentru crucile pe care le-am primit.

Dar de regulă, nerecunoștința noastră este atât de mare încât, mai mult ne plângem lui Dumnezeu de ceea ce nu avem, în loc să-I mulțumim pentru ceea ce avem. În loc să-L laudăm și să-I mulțumim pentru că, spre exemplu, printre spinii unui trandafir a presărat flori atât de frumoase și plăcut mirositoare, noi blestemăm și ne plângem că a pus atâtia spini în cununa lui de flori.

Însă mulțumirea, doxologia perfectă pe care I-o putem aduce lui Dumnezeu este Sfânta Liturghie, jertfa Euharistică. Cuvântul Euharistie înseamnă mulțumire. Astfel, întreg sensul Liturghiei este Euharistie, adică acela de a mulțumi lui Dumnezeu pentru darul ce ni L-a făcut prin întruparea Fiului Său Isus, prin moartea și Învierea Lui, mulțumire pentru că ne-a iertat și ne-a răscumpărat.

Încă de la începutul Liturghiei, ne punem în prezența lui Dumnezeu și sub privirea Lui, care îmbrățișează toate timpurile, toate lucrurile și locurile, precum și acest moment al Liturghiei, în care El ne trimite Cuvântul Său prin Evanghelie.

Apoi îi oferim din roadele pământului, ca rezultat al muncii omului, pâinea și vinul, pentru ca aceste daruri să devină la Consacrare, Trupul și Sângele lui Hristos. Aceasta o facem după porunca Lui, întru amintirea darului ce ni L-a dat Tatăl, prin Întruparea Fiului, în acest unic dar cuprinzându-se toate darurile ce ni Le-a dat Dumnezeu. La Împărtășanie, noi primim aceste Sfinte Taine, care cuprind și rezumă toate darurile Dumnezeiești, pentru a deveni fii ai laudei și a face din faptele noastre de peste zi, acte de recunoștință, demne de darul ce ni L-a dat.

Actul Liturgic este momentul sublim prin care se întreține în lume această circulație, acest schimb între daruri, între ceea ce primim și ceea ce dăm. Cu toate acestea, nu trebuie să credem că prin actul Liturgic noi am intrat definitiv în comuniune cu Dumnezeu și în comuniune cu oamenii cu care ne-am împărtășit odată cu actul împărtășirii euharistice, (în care, am spus, sunt înglobate toate darurile primite de la Dumnezeu, tot universul, toți oamenii), căci comuniunea cu Isus și cu oamenii nu se face așa, într-o clipă. Va trebui să prelungim actul Liturgic, trecând de la Liturghia Sacramentală la Liturghia mistică și spirituală, așa cum trebuie să fie toată viața noastră.

Liturghia și Împărtășania nu își ating scopul, decât atunci când prezența lui Isus, Euharistică și trecătoare în noi, ne duce la prezența permanentă a Sfintei Treimi și la prezența Iubirii, care ne menține în unitate cu Dumnezeu, în unitatea corpului mistic a lui Hristos, în comuniunea Bisericii și în fraternitate cu toți oamenii.

Pr. Anton RUS
Asistent spiritual

ISUS ÎNVIAT SE ARATĂ DEASUPRA VIEȚII OMENEȘTI

În fiecare an, Praznicul Sf. Paști ne aduce o dublă întâlnire: cu Cel Înviat (adică cu posibilitatea Vieții care să învingă moartea) și -de cealaltă parte- cu omenitatea din noi, care opune rezistență acestei biruințe, fiind ancorată în micile siguranțe de fiecare zi, în banalul cotidian și în siguranța morții ce caracterizează dimensiunea noastră. Dar Isus cel înviat are răbdare cu lentoarea noastră și cu pașii întârziați ai fiecărui om: îi ajunge din urmă și le dă răgaz și explicații discipolilor porniți spre Emaus, se întoarce în căutarea neîncredătorului Toma și luptă cu neîncrederea tuturor, având pentru fiecare un cuvânt, o privire, o mângâiere...

Cum sunt apostolii în fața lui Hristos cel înviat? -Evanghelia ne spune despre ei că stau *închiși într-o casă, plini de teamă, înspăimântați* (In 20,19). Isus cel înviat nu le apare unor oameni care să fi fost într-o condiție optimă, potrivită pentru a fi vizitați de către Înviere; ei erau străini de aceasta, prizonieri ai fricii față de lume, frică de posibilele consecințe ale asocierii lor cu Isus care a fost răstignit.

Învierea nu se adaugă categoriilor noastre, precum o consecință logică a ceea ce suntem și gândim. Învierea este o lucrare a lui Dumnezeu în noi. Fără lucrarea lui Dumnezeu, viața nouă nu se poate explica:

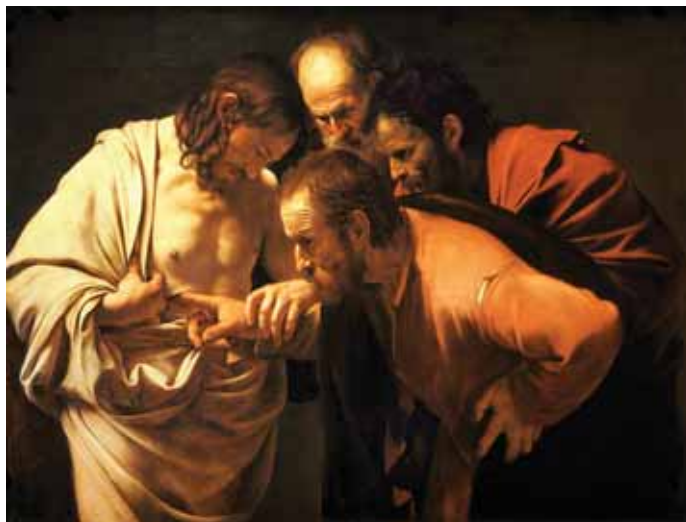
nu se poate explica viața celui care devine mai puternic decât nimicul, decât frica, decât propriile condiționări. Învierea reprezintă un dar al lui Dumnezeu, o erupție a Lui înaintea căreia trebuie să ne deschidem; mai mult, trebuie să ne lăsăm vizitați de către El, dezbrăcați de slabele noastre siguranțe, uimiți de către El...

Asemenea oricărui om - fiecare dintre noi suntem precum un castel greu de cucerit; încercăm să ne arătăm deschiși, raționali, primitivi, însă -în profunzime- suntem plini de frica de a ne pierde pe noi înșine, de teama de a fi răniți, refuzați, făcuți de râs. Numai Domnul Isus poate să intre în lăuntru nostru, pentru că este singurul care ne-a răscumpărat prin sângele Său, singurul care va putea să ne arate rănilor Sale glorioase (...aceste răni constituie centrul multor povestiri ale aparițiilor lui Isus cel înviat: vor fi arătate ucenicilor, vor deveni obiectul cererii lui Toma și al propunerii lui Hristos. Sunt răni cauzatoare de moarte la mâini și la picioare -și îndeosebi- cea de la coastă). Cine anume mă poate trage afară din moarte, cine îmi va putea răs-

turna o mentalitate care -oricum- tinde în mod auto-referențial să salveze doar propria mea viață? Cine mă poate face capabil să iubesc până la capăt? Cel care m-a iubit până la capăt, Cel care a pățimit pentru mine și îmi arată rănilor suferite pentru mine. Isus nu îmi arată rănilor reproșându-mi ceva, ci o face salutându-mă, vizitându-mă, spunându-mi „Pace vouă!” Hristos cel înviat stă în fața noastră fără să ne pună condiții, fără reproșuri, dându-ne o misiune nouă ce derivă din faptul de a-L fi întâlnit înviat din morți. Precum Tatăl l-a trimis pe El, tot astfel El ne va trimite pe noi.

De ce suntem legați de El? Pentru că putem să ne lăsăm iubiți în închiderea noastră și să fim deschiși de către El. De aici izvorăsc faptele noi. ...De câte ori nu ni se întâmplă să vrem să-i schimbăm pe ceilalți pornind de la raționamentul că *ei greșesc și*

că trebuie neapărat să se schimbe, că greșesc procedând în felul în care procedează... Însă Hristos nu acționează cu noi în acest fel; -întâi și întâi- ne El vizitează, ne iubește. El intră în zona spaimelor noastre și -de dinăuntru- ne încălzește. Este cu totul inutil să pretinzi ca o persoană să aibă un comportament nou, dacă nu a primit ceva nou în locul din care izvorăsc faptele sale. Această „casă închisă” este simbo-

lul a ceea ce purtăm în noi în taină, asupra căruia încercăm să menținem secret: până când nu intră în noi vestea și experiența iubirii necondiționate a lui Hristos, faptele, cuvintele noastre vor putea să pară bune, dar vor fi bazate pe frică. Când un om a simțit că este iubit cum numai Isus poate să o facă, viața și modul său de a gândi, de a simți, de a percepe se schimbă.

Adesea, noi ne prefacem că am făcut această experiență sau o facem doar la nivel intelectual: ne gândim că e suficient a fi înțeles cu mințile chestiunile acestea. Însă nu..., aici este vorba despre a te lăsa iubit, a te lăsa atins în adâncul propriilor temeri. Iar până când fiecare dintre noi nu se va lăsa vizitat de Cel înviat, nu Îi va permite lui Isus să-i arate iubirea Sa scandalos de mare, vom discuta discuții, vom ține predici, vom fi forme fără fond... Vom fi doar actori, nu oameni înviați!

Pr. Cristian SABĂU
Asistent spiritual

DONARE DE SÂNGE

Isus Hristos a venit să moară pentru păcătoși ca noi să fim salvați de mânia lui Dumnezeu (Rom 5,9), iar acum, prin sângele Lui avem răscumpărarea, iertarea de păcate, conform bogățiilor harului lui Dumnezeu (Ef 1,7), prin sângele lui Isus Hristos am fost apropiați de Dumnezeu (Ef 2,13); Isus a făcut pace între noi și cer prin sângele Său (Col 1,20).

Urmând exemplul lui Isus, Dumnezeuul făcut om care și-a dat sângele sfânt pentru mântuirea noastră, studenții Seminarului Greco-Catolic Sfinții Trei Ierarhi din Oradea în frunte cu Părintele Rector Anton Cioba, Părintele administrator Eduard Roman, au transformat pentru câteva ore Aula Magna a Seminarului în Centru de Transfuzie Sanguină.

Donarea de sânge s-a desfășurat vineri, 22 aprilie, fiind organizată de Seminarul Teologic în colaborare cu centrul de Transfuzie Sanguină Oradea. La fața locului a fost un echipaj medical condus de doamna doctor Olivia Ligia Burtă, șefa Centrului de Transfuzie Sanguină Oradea. Acțiunea s-a desfășurat în cursul dimineții, într-o atmosferă de căldură sufletească, fiecare donator fiind motivat de dorința ajutorării semenilor aflați în situații dificile și care au nevoie de transfuzie sanguină urgentă.

Sângele este simbolul vieții, iar pentru noi, creștinii, a dona sânge înseamnă a dona viață celor care au nevoie. Acest lucru este un răspuns concret la invitația pe care ne-o adresează Isus, aceea de a ajuta pe cel din jurul nostru, de a ne face purtători ai problemelor celorlalți și, de ce nu, a dăruii din ceea ce avem noi mai scump. Cei care au răspuns invitației de a dona sânge sunt seminariști ai seminarului nostru, studenți ai altor facultăți din Oradea precum și alte persoane de bună credință din Oradea. Acțiunea se încadrează în activitățile dedicate Jubileului Milostivirii, fiind parte a drumului nostru spiritual spre Înviere!

SEMINARIȘTII ORĂDENI ÎN PELERINAJ LA SIGHET

Ziua de sâmbătă, 14 mai, a fost o zi sfântă, de rugăciune, reculegere, aducere aminte și recunoștință pentru întreaga comunitate a Seminarului Greco-Catolic „Sfinții Trei Ierarhi” din Oradea, care s-a adunat în jurul episcopului lor, PS Virgil, avându-i alături de alți credincioși greco-catolici din București, Alba Iulia, Cluj-Napoca, Baia Mare, cu episcopii lor, la *Memorialul Durerii* din Sighet, de unde am pornit cu toții în procesiune spre *Cimitirul Săracilor*. Sute de credincioși din toate eparhiile țării au venit la Sighetu Marmăției pentru a se ruga și a-și aminti de înaintașii care au udat sământa credinței creștine cu sângele lor. Episcopii greco-catolici Valeriu Traian Frențiu, Ioan Suci, Tit Liviu Chinezu și episcopul romano-catolic Anton Durcovici, victime ale regimului comunist, s-au aflat pe buzele a sute de oameni care au rostit rugăciuni în memoria lor.

„A devenit un obicei sfânt pentru noi ca în fiecare a doua duminică din luna mai să comemorăm victimele regimului comunist, printre care se află trei episcopi greco-catolici și unul romano-catolic închiși la Sighetul Marmăției și îngropați aici în Cimitirul Săracilor. Ne bucurăm că foarte mulți oameni s-au alăturat procesiunii și au parcurs itinerariul dintre Memorialul Durerii și

Cimitirul Săracilor” - a relatat unul dintre preoții prezenți.

Este un bun prilej pentru a-i aminti cu toată recunoștința pe toți episcopii martiri (arestați între 27-29 octombrie 1948, deși Decretul nr.358 prin care se scotea în afara legii Biserica Unită a apărut la 1 decembrie același an):

Valeriu Traian Frențiu de la Oradea, Alexandru Rusu de la Baia Mare, Ioan Bălan de la Lugoj, Iuliu Hossu de la Cluj, Ioan Suci de la Blaj și Vasile Aftenie de la București. Au fost arestați de asemenea și episcopii romano-catolici: Augustin Pacha de la Timișoara, Anton Durcovici de la Iași, Johannes Scheffler de la Satu Mare și Monseniorul Vladimir Ghica de la București. Consacrați episcopi în clandestinitate, între anii 1948 și 1949, din ordinul Papei Pius XII: Tit Liviu Chinezu și Ioan Cherteș; din inițiativa Nunțului Apostolic Gerard Patrik O'Hara: Ioan Ploscaru, Ioan Dragomir și Iuliu Hirțea, iar de Episcopul Schubert de la București, Alexandru Todea care avea să devină al doilea Cardinal al României.

Acestor episcopi martiri li se adaugă mulțimea de protopopi și preoți precum și credincioși ai Bisericii Române Unite cu Biserica lui Petru. Toți au înfruntat până la sacrificiul suprem ororile universului concentraționar comunist. Fie ca exemplul lor de credință și de iubire să strălucească tot mai mult printre noi!

Să-l rugăm pe Dumnezeu Atotputernicul să ridice la cinstea altarelor acești vrednici ierarhi martiri, iar nouă, prin mijlocirea lor, să ne dea harurile de care avem nevoie pentru ca toți să fim o singură turmă cu un singur păstor.

Cristi NEAGOE

Anul II

LA CATAFALCUL MAMEI PR. CRISTIAN TISELIȚĂ

14 aprilie 2016

„O, mamă, dulce mamă, din negură de vremi
Pe freământul de frunze la tine tu mă chemi”

(M. Eminescu)

Moartea este un intrus care apare în viața noastră și bulversează totul. Nu este o fantomă, nu este un rău, nu este o spaimă! E un fapt definitiv, pe care trebuie să-l primim așa cum vine. Adesea nu putem să-l explicăm și de multe ori nu-l acceptăm. Oricum, întotdeauna ne prinde nepregătiți și, am fi dorit să mai întârzie.

„Acum m-am odihnit și am aflat ușurare multă”. Duios și sfâșietor acest stih, dar ne dă puterea să înțelegem și să credem că nu totul se sfârșește aici – nu – sus în ceruri ne așteaptă un Tată bun, Domnul și o Mamă care ne alină totul.

„Este suferința cu adevărat necesară?” Se întreabă retoric Eckhart Tolle. Și, își răspunde tot el: „Da și nu. Dacă nu ai fi suferit niciodată, nu ai mai avea profunzime, ca ființă umană - nu ai ști ce e umilința, nici mila”.

Aici, pe pământ necazurile și suferințele au, în viața noastră, un rol curățitor, purificator. Dar suferința nu este o pedeapsă a Domnului pentru păcatele noastre. Nu. Știm bine că sunt atâtea persoane care nu au păcătuit și sunt încercate de suferință. Suferința este înainte de toate un mister: de ce mie? De ce mă încerci pe mine Doamne? Suferința este un mod prin care „să se arate ... lucrările, minunile lui Dumnezeu” (In 9,2); este o probă morală pentru a dobândi mântuirea și viața veșnică. Suferința acceptată, înțeleasă cu speranța în ajutorul lui Dumnezeu și cu resemnare, se transformă în izvor de bucurie. Iar cea pe care o conducem pe drumul către Casa Tatălui, Doamna Ioana, a trăit această încercare dar a știut și să metamorfozeze încercarea în bucurie.

În schimb, Conte Maurice Maeterlinck spunea odată: „nu există mame sărace și nici urâte sau bătrâne. Iubirea lor rămâne pe vecie cea mai frumoasă dintre bucurii”. Și este foarte adevărat: mama este mamă!; este de neînlocuit; este unică; este cea mai frumoasă; extraordinară; simplu – este mama.

O poveste spune că într-una din zile, Dumnezeu a chemat la El câteva suflete și le-a spus să se pregătească pentru a pleca pe pământ. Unul dintre ele a început un dialog cu Dumnezeu și a spus:

- Doamne, noi mergem în lume, dar ce vom face acolo?

- Pentru voi am pregătit un înger!

- Dar nu știm limba? - Îngerul vă va învăța totul!

- Cum o să ne descurcăm? - Îngerul vă va apăra!

- Doamne, cum se numește acest înger? - Numele lui este: MAMA!

De acum, de dincolo de zări, pe freământul de frunze, când vor înflori din nou mălinii și lăcrămioarele mama vă va chema cu iubirea ei, cu rugăciunea și cu surâsul cerului senin.

Iar acum cu Sfântul Pavel ne mai spune: „Lupta cea bună am luptat, călătoria mi-am împlinit-o, credința am păzit-o. De acum mi s-a gătit cununa dreptății ...” (II Timotei 4,7-8). Da, de acum este acasă, într-o casă unde sperăm cu toții să ne revedem odată ...

Dragilor, împreună cu Sfântul Augustin doresc să vă încurajez și să vă spun, în numele mamei voastre, a soției dumneavoastră următoarele:

„Dacă mă iubiți, nu plângeți!

Dacă ați cunoaște misterul nemărginit al cerului unde trăiesc acum ,

cu orizonturi fără de sfârșit, cu lumina care cuprinde și pătrunde - orice lucru, nu ați mai plânge, ...

Dacă mă iubiți ... Rugați-vă, surâdeți-mi, gândiți-vă la mine ...

Nu sunt departe, sunt doar de cealaltă parte, ... Ștergeți-vă lacrimile și, dacă mă iubiți nu plângeți! Surâsul vostru este pacea mea!”

O, Marie, Maica Domnului și Mama noastră: umple cu pacea ta toate sufletele noastre! Revarsă în noi focul iubirii divine! Binevoiește ca această familie tristă și îndoliată să simtă parfumul iubirii în credință și speranță!

Bunul Dumnezeu să îi ierte doamnei Ioana orice păcat, să îi facă parte cu dreptii și să o odihnească în pace!

† Virgil Bercea

Episcop Greco-Catolic de Oradea

RUGĂCIUNE TAIZÉ LA SEMINARUL DIN ORADEA

Pefundalul cântecelor specifice rugăciunii Taizé, zeci de tineri s-au rugat împreună la Seminarul Teologic Greco-Catolic din Oradea, luni seara, 9 mai 2016.

Prezent la eveniment a fost și fr. James de la Taizé, cel care se ocupă de grupurile de români care merg în pelerinaj în acest loc binecuvântat, în fiecare an.

Fratele James s-a aflat în România pentru a participa la mai multe activități specifice, la București, Oradea dar și în alte locuri. Taizé nu este un cântec, nu este o rugăciune ci este un sat din Franța unde, în anul 1940 a fondat o comunitate de călugări. De atunci au început să-i primească pe tinerii care au dorit să se roage împreună cu ei și să participe câte o săptămână la viața lor comunitară. Astăzi sunt zeci de mii de tineri care merg la Taize, din toate colțurile lumii, pentru a trăi o experiență de credință profundă, acolo, unde nu se face diferența între confesiuni,

acolo unde toți sunt primiți cu brațele deschise. Chiar între călugării de acolo există frați de diferite confesiuni, iar faptul că mulți dintre ei doresc să se reîntorcă ori de câte ori au posibilitatea, înseamnă că este ceva care-i atrage.

Pentru a veni în întâmpinarea tinerilor din diferite țări, frații din Taizé organizează întâlniri mondiale ale tinerilor în diferite orașe mari ale Europei, în perioada revelionului. La aceste întâlniri participă milioane de tineri, nu numai din țara în care se organizează ci din diferite țări.

Cântecele au fost interpretate la instrumente de un grup de tineri talentați din Grupul „Allegría” și nu numai.

REDACTIA

CÂTEVA REFLECȚII DESPRE RENAȘTERE ÎN MUZICĂ (II)

În această perioadă istorico-culturală a umanității, fără o serie de minți luminate și spirite înnoitoare, care au știut să caute unde trebuie și să acționeze cu convingere în direcția potrivită, nicio schimbare nu ar fi fost posibilă. Umaniști ca Poggio Bracciolini (care a căutat în mănăstirile Europei texte literare), Erasmus din Rotterdam și Lorenzo Valla (care militau pentru revenirea la originalul Noului Testament în limba greacă, ceea ce a deschis într-un fel calea spre Reforma protestantă), sculptorul Nicola Pisano (care s-a întors spre clasicism), pictorii florentini care, avându-l în frunte pe Masaccio au trecut la realism, dezvoltând tehnici de pictură care să reflecte o perspectivă cât mai aproape de realitatea văzută, filosoful Niccolo Machiavelli (care a descris viața politică a momentului așa cum era în realitate, pentru a putea fi înțeleasă), Giovanni Pico della Mirandola (care, în 1486 scotea „De hominis dignitate”, în care aducea o serie de teze filosofice despre gândirea naturală și credință), totuși aceștia au redirecționat întreaga gândire pe făgașul natural, pe observarea naturii așa cum era ea, așa cum se înfățișa ochilor tuturor oamenilor.

De aici și până la afirmațiile lui Burckhardt nu este decât un pas. Astfel că el susține că noutatea este reafirmarea în artă și cultură a antichității. De asemenea, împinge la limită teoria discontinuității. Ne referim la transcendență, adică la conceptul conform căruia cauza lumii este „dincolo”; vorbim de asemenea despre teocentrism, conform căruia cauza lumii este, de fapt, aici. El demonstrează discontinuitatea dintre cultura Evului Mediu și Renaștere.

Cu siguranță că figura centrală a Renașterii este Leonardo da Vinci. A trăit între 15 aprilie 1452, născut la Vinci, în 2 mai 1519. Spirit universalist: pictor, sculptor, arhitect, muzician, inginer, inventator, anatomist, geolog, cartograf, botanist și scriitor, Leonardo da Vinci este considerat adesea cel mai de seamă geniu din întreaga istorie a omenirii.

Chiar dacă a fost acuzat de faptul că rezultatele obținute de el au fost obținute prin metode empirice de studiu, este cert faptul că, prin rezultatele obținute, a demonstrat că este arhetipul omului renascentist. Pe lângă invenții care au marcat civilizația și au schimbat cursul istoriei (el a introdus calculul timpului cu orologiul, a inventat lentilele, armele de foc cu praf de pușcă în Europa, primul strung pentru șuruburi, dinamometrul, un tanc, mașini de zbor, pentru a menționa doar câteva), a demonstrat că valoarea experienței stă în investigarea naturii și că experiența este fiica înțelepciunii, experiența împreună cu matematica dând rigoare cercetării, că există o raționalitate a a naturii, dominată de propriile legi pe care, dacă le descifram, dominăm natura.

În afară de filosofie, tehnică, inginerie, matematică și arhitectură, Leonardo di ser Piero da Vinci rămâne și unul dintre cei mai de seamă pictori și sculptori pe care omenirea i-a avut. Portretul Lisei Gherardini, soția lui Francesco del Giocondo, cunoscut sub numele de Mona Lisa (numele este de fapt Monna Lisa sau La Gioconda), aflat în colecția Muzeului Luvru începând cu 1797, este poate cel mai cunoscut portret realizat vreodată. Fresca intitulată Cina cea de taină, din refectoriul mănăstirii dominicane Santa Maria delle Grazie din Milano, este cea mai cunoscută imagine religioasă a tuturor timpurilor. „Omul Vitruvian” (numele complet este Le proporzioni del corpo umano secondo Vitruvio), un desen din 1490, însoțit de comentarii

asupra operei arhitectului Vitruvius, este o imagine iconică, un adevărat simbol al Renașterii.

Dar talentele, capacitățile și invențiile lui Leonardo da Vinci au intrat și în domeniul muzicii. Există destul adevăr în relatările cum că Leonardo a fost poet talentat, cântăreț și muzician calificat și exersat. Vasari l-a descris ca pe un „muzician excelent” și Leonardo a urmat și alte școli în afară de atelierul lui Verrocchio, această școală fiind probabil o școală de muzică. Știm că era capabil să cânte la mai multe instrumente muzicale, inclusiv lira da braccio și lira. În mai multe rânduri, biografii vorbesc despre modul în care el a proiectat o liră de argint în formă de cap de cal, care a fost declarată a fi având o rezonanță mai bună și un sunet mai frumos decât harfele convenționale din lemn.

Nu există nicio bază solidă pentru convingerea că Leonardo a inventat vioara (în forma actuală). Deși el cu siguranță a elaborat planuri pentru multe instrumente muzicale noi, inclusiv diferite flaute și „Organista viola” (instrument complicat cu claviatură, cu șiruri de corzi care produceau sunetul prin intermediul roții, cu arcușul cu păr de cal). Acest instrument nu a fost construit niciodată în timpul respective, rămânându-ne de la da Vinci doar schițele. Omul care a pictat „Mona Lisa” și a fost primul care a schițat elicopterul și submarinul, a strălucit și în muzică. El a îmbunătățit instrumente, a adus perfecționări și nu doar atât. El a inventat instrumente, sau, după cum am arătat mai sus, a schițat instrumente noi care au rămas la stadiul de proiect sau schiță. Dar iată că pianistul polonez Slawomir Zubrzycki a realizat, bazat pe schițele lui Leonardo da Vinci, „viola organista” și a prezentat-o publicului la Cracovia în 2013.

Un alt domeniu explorat a fost de cum să îmbunătățească instrumente muzicale. Leonardo a creat un mecanism care putea permite toboșarilor/percuționiștilor să strângă sau să slăbească pielea tobei cu o mână și să schimbe poziția cercului tobei, folosind un sistem de dinți. (Acest sistem stă astăzi la baza construcției timpanului, instrumentul de percuție nelipsit din orice orchestra simfonică). El a lucrat intens la îmbunătățirea mecanismelor de acordare a instrumentelor cu clape, proiectându-le astfel încât acestea să fie mai ușor de folosit. Aceasta au îmbunătățit calitatea tonală a instrumentelor.

Se crede că talentul lui Leonardo la muzică ar fi fost depășit doar de talentul său pentru pictură în gama sa de talente artistice, însă istoria ne-a lăsat cu puțin în scris muzica lui. Nu este, cu siguranță, nicio dovadă că a fost compozitor.

Leonardo da Vinci știa să cânte la flaut și la liră, care era un instrument binecunoscut pentru faptul că a fost folosit în antichitatea greacă. Iar după Vasari, da Vinci cânta divin (voce), fără niciun fel de pregătire sau exersare. Avem chiar câteva manuscrise care conțin câteva încercări de compoziții. Se crede că a scris mai multă muzică, însă niciun manuscris nu a fost găsit. Nu este îndoială că muzica pe care a cunoscut-o da Vinci a jucat un rol important în dezvoltarea minții sale.

Leonardo scria: „Muzica poate fi numită sora picturii, pentru că este dependentă de auz, simțul care vine al doilea (după văz)... pictura excelează în fața muzicii, pentru că nu dispune imediat ce se naște”.

Viorel BĂDICEANU
Anul II

LUMEA IDEILOR LUI PLATON ȘI MORALA CREȘTINĂ (II)

Puneam în articolul trecut întrebarea: de ce a preferat Platon acest mijloc ascuns de luptă socială și nu s-a implicat direct în perioada tinereții în acea activitate literară specifică curajului atenian din acele timpuri? Ceea ce știm din opere este faptul că Platon a deplâns atât de mult moartea prietenului său Socrate, încât s-a considerat dator a-i răzbuca moartea. Această caracteristică socratică a operei din tinerețe îl va ghida activitatea literară pentru tot restul vieții.

Filozofia antică grecească între un regim politic și altul

În „Dialogurile de maturitate”, întâlnim un Platon mai angajat în opera începută-n tinerețe. Socrate „dispare” la prima vedere, iar autorul își declină curajos și consecvent maturitatea literară și filosofică.

Platon se arată profund decepționat de realitatea social-politică din Atena vremii sale, care evoluează sub semnul mare al instabilității și nesiguranței. Trecând prin transformări de situații contradictorii, o formă de guvernământ care se impusese prin violență, cade pentru a ceda locul alteia opuse cu nimic mai bună și care ajunge la putere tot prin violență; democrația învinsă, lasă locul unui regim aristocratic, pentru ca acesta la rândul său să se prăbușească spre a se restaura iar democrația.

Trecerile de la un regim la altul au fost însoțite de puternice zguduiri sociale, iar pe Platon îl nemulțumește mai cu seamă faptul că o victimă nevinovată a acestor violențe a fost Socrate însuși, tocmai acela pe care el îl vedea drept cel mai înțelept și mai drept dintre oameni.

Se ivesc câteva puncte de reflexie privind stabilitatea filosofiei pe care Platon o mărturisește-n această situație:

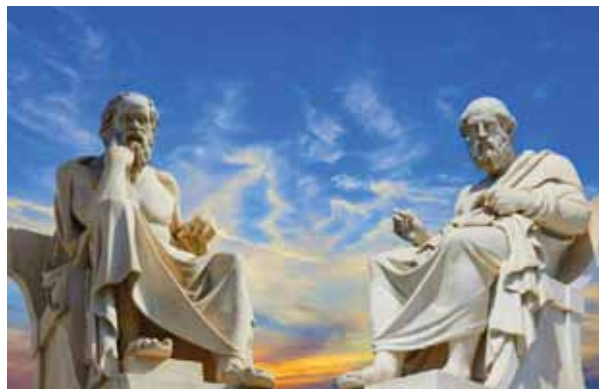
a. Dacă din punctul lui de vedere lumea pământească este o lume a umbrelor prin excelență, deci pământean și finit putând fi și Socrate, nu cumva absolutizând umbra de pământesc își întinează, cei drept puțin, ideea de lume spirituală filosofică adevărată spre care tinde?

b. În alt sens, nu cumva Platon devine o victimă a instabilității și nesiguranței sociale, datorită faptului că-n opoziție cu regimul politic real constituit visează un regim politic ideal, clădit pe constanțe, durabil și stabil, format o dată pentru totdeauna, etern, autarhic, care să împrumute câte ceva din caracteristicile regimului de castă egiptean, pe care-l apreciază?

c. Nu cumva prin aceste să zicem „sacralizări forțate” își ridică semenii, în măsură mai mare sau mai mică, din lumea umbrelor spre lumea ideaticului formându-și o filozofie nouă a umanului, iubirii, sacrificiului?

Platon și Socrate precursori și profeți filozofi ai Creștinismului

Descoperim un Platon, care-n slăbiciunea sa este puternic, un Platon care-n așa zisa „nestatornicie” a propriei filosofii, reușește prin sacrificiul propriilor idei, o *metamorfozare* dintre lumea ideală cu lumea Iubirii și-a dreptății al cărei militant asiduă a fost însuși Socrate prietenul său care prin sacrificiul vieții oferite pe altarul Adevărului se apropie în mod mai mult sau mai puțin conștient dar viu de sacrificiul Fiului lui Dumnezeu de pe Cruce. Platon va încerca să făurească o icoană ideală a unei societăți în planul propriei filosofii prin utopia sa social-politică ce se recomandă atât ca refugiu cât și drept compensație-n raport cu realitatea dată.

Modelul care ne este oferit în înfăptuirea reformei social - politice, merit să ducă la această societate, este *lumea ideilor*.

În planul moralei creștine, una din ideile principale din scrierile sfinților părinți, este și aceea de căutare a Cerului, lepădarea de tot ce-i pământesc, păcătos. Astfel, Sf. apostol Pavel, în scrisoarea către Coloseni spunea: „*Așadar, dacă ați înviat împreună cu Cristos, căutați cele de sus, unde Cristos se află șezând de-a dreapta lui Dumnezeu; cugetați cele de sus, nu cele de pe pământ. Căci voi ați murit și viața voastră este ascunsă cu Cristos în Dumnezeu. Când se va arăta Cristos, care e viața noastră, atunci și voi vă veți arăta cu El în mărire*” (Col 3,1-4).

Platon filozoful social avangardist al filozofiei din Grecia Antică

Opera Republica, constituie o altă operă de maturitate a lui Platon. Prin ea se sugerează că idealul politic elaborat cu atâtă entuziasm, își va putea găsi calea către realitate și împlinire prin adeziunea și sacrificiul unui despot luminat, o persoană capabilă să adune în sine atât filosoful cât și omul politic. Platon nu ține seama de ambiguitățile ideii de rege – filosof, pe care rațiunea umană obișnuită le-ar putea interpreta, ca irealizabile, filosoful arborând cu un vrednic curaj această formulă ca singura valabilă, în vederea salvării tuturor, a filosofului, a cetății, a omenirii în ansamblul ei.

Din această cauză din opera sa răzbate o amărăciune pe care el o încearcă la un moment dat privind anumite așa-zise „practici democratice ale vieții social-politice ateniene”.

Ioan VALERIAN
Anul I

NOAPTEA DE PAȘTI – HRISTOS A ÎNVIAT!

Slujba din Noaptea de Paști a început la Catedrala Greco-Catolică din Oradea cu cântarea „Canonului sâmbetei celei mari”, urmat apoi de „Utrenea Învierii” cu intonarea troparului: „*Învierea ta, Hristoase Mântuitorule, îngerii o laudă în ceruri și pe noi pe pământ ne învrednicește cu inimă curată să te mărim*”. După această cântare credincioșii, seminarisții și preoții s-au strâns în jurul Preasfinției Sale Virgil Bercea, episcopul greco-catolic de Oradea care l-a avut invitat pe Preasfinția Sa László Böcskei, episcop romano-catolic al Diecezei de Oradea, ieșind cu toții în fața Catedralei unde s-a citit Sfânta Evanghelie de la Matei 28, 1-15, aceasta având ca punct central: „Hristos a înviat!”.

După citirea Evangheliei s-a mers în procesiune în jurul Catedralei, întorcându-se în fața ușilor principale care erau închise. Episcopul a bătut la ușă rostind cu glas înalt cuvintele Psalmului 23, 7-10: „*Ridicați, căpetenii, porțile voastre și vă ridicați porțile cele veșnice și va intra Împăratul măririi.*

Cine este acesta Împăratul măririi? Domnul Cel tare și puternic, Domnul Cel tare în război. Ridicați, căpetenii, porțile voastre și vă ridicați porțile cele veșnice și va intra Împăratul măririi. Cine este acesta Împăratul măririi? Domnul puterilor, Acesta este Împăratul măririi”.

Apoi, s-a cântat troparul pascal împreună cu versurile Psalmului 67 care vor preceda toate slujbele acestei perioade:

„*Înviază Dumnezeu risipindu-se vrăjmașii Lui, și fugind de la fața Lui toți cei ce-L urăsc pe El!*

Precum se împrăstie fumul și nu mai este, precum se topește ceara de fața focului,

Așa să pieră păcătoșii de la fața lui Dumnezeu, iară dreptii să se veselească.

Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim întru ea!”

Ușile au fost deschise și credincioși au intrat în catedrala luminată și împodobită cu flori.

Preoții purtând veșminte albe, simbolul hainelor strălucitoare ale învierii. Icoana Sfintei Învieri a fost așezată în față, acolo unde mai înainte a fost epitaful. Aceasta îl arată pe Hristos spărgând porțile iadului și eliberându-i pe Adam și Eva din robia morții.

Cuvântul Sfântului Ioan Gură de Aur a fost proclamat de Preasfinția Sa Virgil după care a mulțumit corului „Schola Cantorum” al Seminarului Greco-Catolic „Sfinții Trei Ierarhi” din Oradea, condus de domnul dr. Radu-Ioan Mureșan, cel care a asigurat cântul liturgic pe întreaga perioadă a celebrării. Preasfinția Sa László Böcskei a subliniat că „noaptea învierii este cea mai însemnată dintre toate nopțile. Un loc central în această noapte îl ocupă lumina: Veniți de luați lumină! Această lumină aduce siguranță și ne arată calea cea dreaptă! Prin această lumină ne împărtășim din misterul pascal. Să ne lăsăm pătrunși de bucuria Învierii și să oferim unii altora această lumină!”

S-a cântat de asemenea Canonul pascal atribuit Sfântului Ioan Damaschinul împreună cu troparul Învierii ca refren repetat frecvent. Slujba s-a terminat cu stihira pascală:

„*Ziua învierii! Și să ne luminăm cu prăznuirea, și unul pe altul să ne îmbrățișăm. Să zicem: fraților și celor ce ne urăsc pe noi; să iertăm toate pentru Înviere. Și așa să strigăm: Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând, și celor din morminte viață dăruindu-le!”*

După celebrarea din Noaptea de Paști a urmat Sfânta Liturghie celebrată de Părintele Anton-Vasile Cioba, rector al Seminarului Greco-Catolic Sfinții „Trei Ierarhi” din Oradea, răspunsurile fiind date de corul „Schola Cantorum” al Seminarului.

REDAȚIA

COLECTIVUL DE REDACȚIE

Coordonator: pr. Anton CIOBA

Redactor: Antoniu SUCIU

Din redacție: Viorel BĂDICEANU, Giusepe GHIURCĂ, Paul MĂRINCEAN, Andrei MOTYKA, Cristi NEAGOE, Gabriel PINTEA

ADRESA REDACȚIEI

Seminarul Teologic Greco-Catolic,

Parcul Traian, 20, Oradea, Bihor, România.

E-mail: seminaroradea@yahoo.com

www.seminaroradea.ro